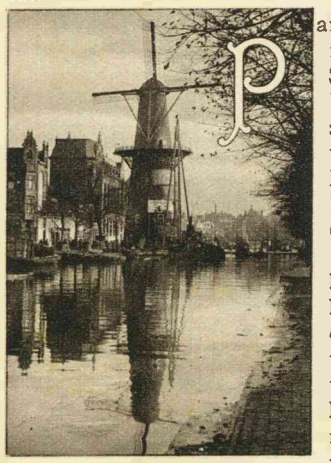

Het Hofplein en het begin van den Coolsingel in den tegenwoordigen toestand. Links: Het Hofplein en Galerij. Midden: De Delftsche Poort. Rechts: Diergaardelaan en Slagveld met de leelijke hoeken.

De Rotterdamsche Boulevard

:: Coolsingel-Hofplein ::

Zooals de Coolsingel er enkele jaren geleden nog uitzag: het meest typische punt.

Parijs: boulevard Hausman, rue de la Paix; London: Strand, West End; Berlijn: Unter den Linden, Friedrichstrasze; Amsterdam: Kalverstraat, Rembrandtplein; Rotterdam.... neen, niet Hoogstraat, doch Blaak en Coolsingel....

Ge glimlacht schamper, lezer, en vindt de vergelijking wat arm; wat armoedig die eenzijdige Coolsingel tegenover de glorieuze buitenlandsche verkeers-centra. Nu nog wel, ja. Maar de moker rust niet. De moker van den slooper gaat voort om in Rotterdam de oude binnenstad neer te halen. Gaat voort met „kwesties" te scheppen. Hadden we niet de Zandstraat-, de „groote doorbraak"-, de Gerzon-kwestie? Hebben we nu niet de kwestie Coolsingel-Hofplein? Waarlijk geen gewone kwestie, doch een question brulante! Want meer dan ooit bemoeit de belangstellende burgerij er zich mee wat er van den boulevard van Rotterdam worden zal. Want dàt wordt de Coolsingel ontegenzeggelijk. Ondanks (niet dank zij) de drie naast-elkaar-liggende groote gebouwen die elkaar trachten te overvleugelen; ondanks den molen, die er als curiosum zal blijven staan. Dat wordt hij zeker, mits de toegangen tot zulk een boulevard grootsch en ruim zijn. Voilà la question brulante. B. en W., hoe voortvarend ook, pakken deze zaak volgens velen wat benepen aan. Vier, vijf toegangswegen zijn er aan den Noordkant en, volgens het plan van B. en W. wordt er wat afgerond. Terwijl er toch iets grootsch kan verrijzen. Uiterst banaal is b.v. het aspect hoek Schie en Slagveld; een leelijke stain-den-weg is de hoek Diergaardelaan; benepen zijn de houten bruggetjes om de Delftsche Poort; vies en vulgair het Coolvest-complex. Protesten verrijzen alom. Het meest overtuigend is wel dat van den architect v. Gils en den heer Klawer, dat de fa. De Bont op royale wijze uitgaf met sprekende teekeningen van oude en nieuwe toestanden. Wie dit ziet en de beschouwingen leest, hij moge niet met alles grif instemmen, de idée groeit bij hem, dat de Coolsingel-Hofplein-kwestie een uiterst belangrijke is; dat hier de hartader van Rotterdam komt, het zenuw-centrum waarvan alles uitgaat. Dat hier dus scherp vooruitzien en forsch ingrijpen op zijn plaats is. Van het chaotische knooppunt dat er nu is, kan een geordend verkeers-centrum gemaakt worden, waarbij de oude Poort niet opgeofferd behoeft te worden, waar de trams naar alle stadsdeelen elkaar kruisen, waarvan het verkeer naar Haag en Scheveningen, naar Overschie en Hillegersberg plaats vindt, waar het groote stadsleven zich uitleven kan, waar drukte en beweeg zijn kan zonder benepenheid... Aan den Raad om dit te beslissen.

***

De moker rust niet.... Nog een klein restje, nog een korten tijd en de Coolsingel, de eigenlijke Coolsingel is niet meer.

Er gaat geen idyllisch grachtje te loor. Neen. Maar toch... die stoere hooge molen rechtop uit het water in die drukke stad, het was iets eigens, iets zoo vertrouwds, dat het een huiveringwekkende leegte was, toen al het water weggemalen was en een droge zandbodem er voor in de plaats kwam. En dat gazonnetje met die nietige boompjes, het vervangt het levendige water niet, nòch de stille spiegeling van de droomerige herfstboomen.

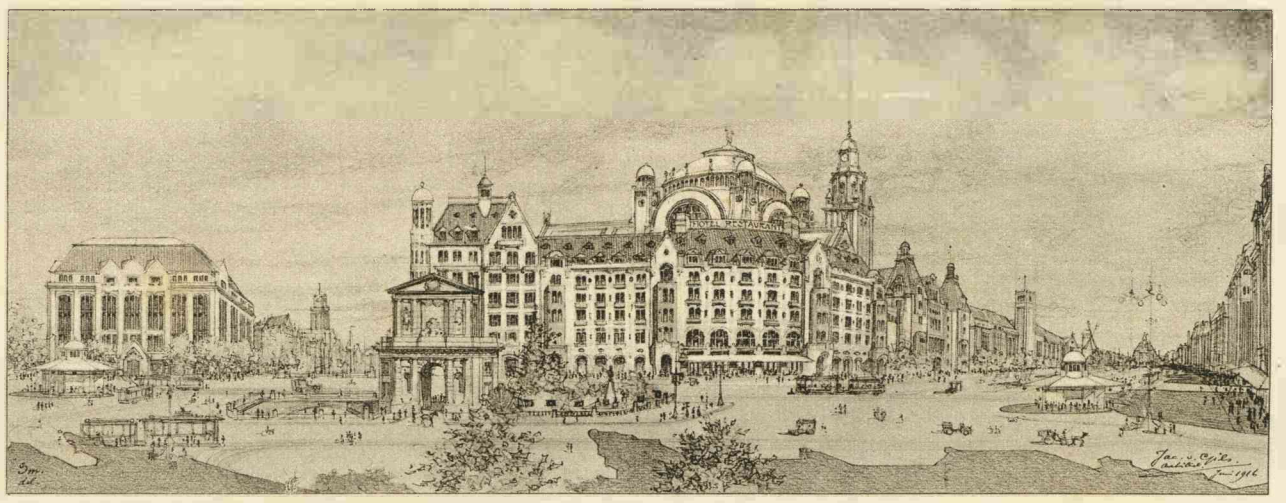
Er gaat ook geen historisch stadsgedeelte mee weg want er stonden geen huizen van oude patricische Rotterdammers en overoude geslachten.

Neen, de glorie van den Coolsingel was in vroeger dagen meer gelegen in molens en bleekerijen. Slechts de tooneelspeler in den Ouden Schouwburg die om zijn Oranjegezinde, te vroeg geuite gevoelens door de Franschen werd weggevoerd, is een historische herinnering, die graag wordt opgehaald.

Maar toch... er is veel karakteristieks verloren gegaan. Van later datum. Het water kon zoo gezellig over de kaden kabbelen, dat de jongens brutaalweg langs het kantje door een decimeter water fietsten, zoodat het hoog opspatte.

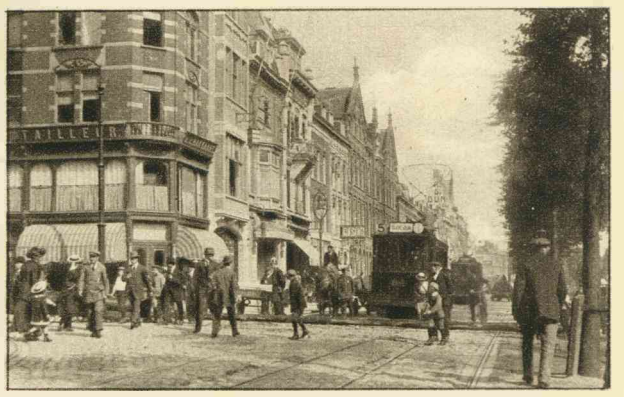
De trampassagiers stapten dan soms pardoes midden in een hoogen plas en zagen de afscheiding tusschen straat en singel nauwelijks of niet.

Op het trottoir aan den eenen kant, had het Rotterdamsche publiek volop gelegenheid om zijn „lak" aan rechtshouden bot te vieren en malkander van den trottoirband af te loopen.

Gezicht op Galerij, Haagscheveer, Hofplein, Coolvest en Coolsingel vanaf het Brughoofd aan de Schiekade volgens het plan van Gils en Klawer.

Op de drukste uren van den dag waren er de „balken". Een heel vlot lag in den Coolsingel. Dwars over den weg gingen die eruit. Trams, wagens, fietsen, auto's wachtten, wachtten op den balk. Wachtten gemoedelijk, smalend, woedend. Een agent stond er laconiek bij, want hij had nog de verkeersbevoegdheid niet, niet die vergunning

De beruchte balken, die dwars over den Coolsingel getransporteerd werden, tot groot ongerief van het drukke verkeer.

tot ingrijpen, die hij nu in Rotterdam heeft, nù, waardoor het verkeer zoo grandioos geregeld wordt door hem in zijn speciale uniform, met zijn gebiedend gebaar alles stoppend, behalve sleepers...

Er was nog véél meer karakteristieks: schuitjes met drogenden wasch, het „Raambruggetje" met zijn baliekluivers, de melkmarkt met het alles overstemmende honden-geblaf, het „rosse leven" van de Zandstraat, geen minuut van den eerzamen singel...

't Is alles wèg... Missen we het? Neen, nog niet.

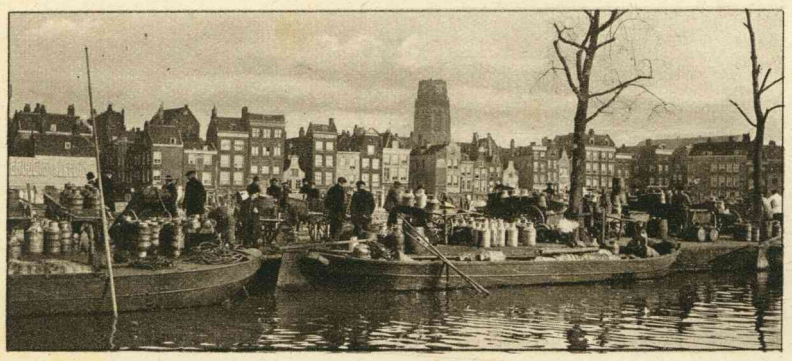
In afwachting, in spanning van het grootsche dat komen kan, missen we die souvenirs nog niet.

Daarvoor worden we nog te veel beziggehouden door de gedachte aan hetgeen komen moet. Misschien als dat andere er eenmaal is, als de nieuwsgierigheid en het verlangen weg zijn, en 't nieuwe niet bevredigt, dan, ja dàn zou het mogelijk kunnen zijn, dat we al het oude, typische dat onze stad eigen was, en dat dan verdwenen is, missen.

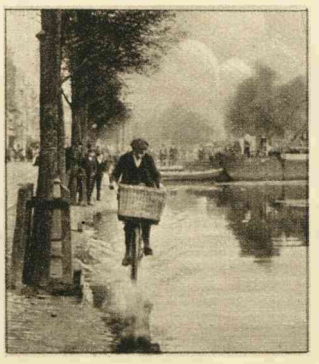
Want het is juist het karakteristieke van een stad, dat ons van haar doet gaan houden, zooals we het van een huis gaan doen, om zijn gezellige, intieme hoekjes en plekjes.

Op het oogenblik missen we het dus nog niet.

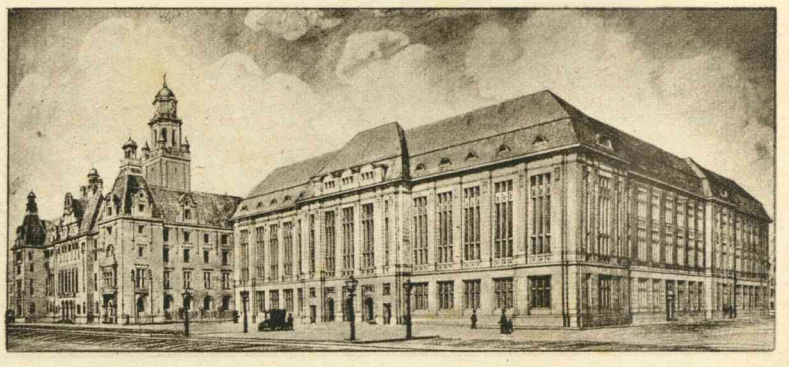
Maar toch is het goed om ze te herdenken, om zich de benepenheid die met die toestanden gepaard ging, de kleinsteedschheid die er mee annex was nog eens te herinneren. Want een groote boulevard is niet groot, als de menschen er te klein voor zijn.

Een typisch tafereeltje toen de Zandstraat weggebroken was. Melkmarkt, oude huisjes, op den achtergrond de toren. Zou men hieruit Rotterdam herkennen?

In vroeger tijden. Hoogwatervermaak voor de jeugd.

Waar eens het leven van de Zandstraat was. De toekomstige Oostzijde van den Coolsingel. Raadhuis en Postkantoor, waarbij nog de Beurs komt.